

پنجمین سنه
نومبر و ۳۱

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعه هی

۱ نیسان
۱۳۲۱

احمد ثالث دوریته دائر

مادام موتته کونک مکتوب‌لری

قرش دو *** يه ، بک اوغلی ، ۱۰ مارت ۱۷۱۸

سوکیل همشیرم ، سزکله برابر بنده بر قاج ای سکوتی اختیار ایتمد ، بوکا او درجه متأسفم که ، سزه بردرو تعریف ایده‌م . فقط مکتوب‌لری نامکنده زرهی کوندره جکدم ؟ دنیانک هانکی کوئنده‌سکن ؟ نیسانده کوندردیککنر او برایک سطر لق مکتوبدن صوکرا سزدن هیچ برخیر آلام ؛ او مکتونده‌ده انکتره‌دن حرکت ایتمک اوزرم بولوندیککنری بیان ایدیور ، زرهده اقامت ایده جککنر و آدره سکنک نه او لا جفته دار معلومات ویره جککنری وعد ایلیور دیکنر : شمدی به قدر بوباده هیچ برمعلومات آلام‌دام . بالکن لوندره‌یه دوندیککنری (غازمه) دن آکلامد . بناءً علیه ذهنکنرده سزه هیچ مکتوب بازمق ایسته‌میورم کی برفکر حاصل ایتمک‌نمی، ایستره هپی غائب اولسون ، سزه اون مکتوب بازمایی ترجیح ایدرم . فقط بو اون مکتوبدن بردانه‌سی ده الکزه‌جکمیه جک او لوره فلاکت او لور . معماقیه سیاحتلریمک بورغونلقارینه و طاقت‌لکلرینه سزی تشریک ایتماکله برابرا کنچه‌لرندن سزی‌ده حصه‌دار ایتمک ارزومنده بولوندیفی اثبات ایجعون مکتوب‌لریمک قوپی‌لریخی کاملاً حفظ ایدبیورم .

اولا ، بریکنکز دنیایه کل‌دیکنندن طولانی سزی تبریک ایدرم . بش هفته اولیور ، بر قیزم دنیایه کلدی . واقعاً تورکیده چو جق طوغور من انکتره‌ده کقدر مشکل دکله‌ده بو حاده‌یی ذوقی موجب اولان شیلر عدادینه داخل ایمیورم . تو رکیده پک مبذول اولان تزله ایله لوندرده پک زیاده تمام ایتش اولان ضعف بدن بنتده کی فرق نه ایسه ،

بوراده کی طوغورمه‌لره انکلتاره‌دک طوغورمه‌لر بینده‌کی فرقده اونک عینی . هیچ برقادین ، چوچق طوغوردقدن صوکراه اوده برآی بیله او طورمیور . عادتلریزک لزو مسازلرینه هیچ بروقت اسیر او مادین ایچون بن‌ده اوج هفته صوکرا زیارتله باشلام . تقریباً درت کون اول ، یک‌برزیارتنه بولونق ایچون بلک او غلی ایله استانبول ارسندن دکزدن سکدم ؟ بوزیارتنه دنیانک اک شایان مرافق شیلرینی اوگرندم . صرحوم سلطان مصطفانک [۱] کوزدمی حفیضه سلطانی زیارتنه کیتم . شبه‌سز معلوم‌کندر ، سلطان مصطفی ، برادری ، شمیدیک پادشاه طرقندن خلع ایدلش ، اهالینک زعنجه برقاچ هفته صوکراه زهر لمنشد . بونک او زریته سلطان ، زوجنك وفات‌دن صوکرا سراییدن طیشاری جیمامق ، باب عالی ارکانی ارسندن کنديسه‌نه بر زوج انتخاب ایمک ایچون اس آمشن . اختالکه سز ، بواسی آلدینه منون اولشدر ظن ایدرسکز ؛ احلا . سلطان نامی ویریلن ، کندیلرینی سلطان ظن ایدن بو خانعلر اولنکده بو صورته سربست بر اقیلیمالرینی ، حقارنه یاپیلا بیله‌جک‌الک مدھش برحة‌ارت اویاق اوزره تاق‌ایدیسورلر . حفیضه سلطان‌ده پادشاهک آیاق‌لرینه قایانمش ، قارداشک زوجه‌سنه بود رجه حقارت ایمک‌دنse قلنه برخچر صابلاما مانی رجا ایتش . حتی فرط تأثردن ، خاندان آل عنانه بش شهزاده پتشدیر دیکنی ، بویله بر حقارت‌هه لایق او مادینی پادشاهه سویلش . فقط بو شهزاده‌لر کاملاً وفات ایتشلر ؟ او زمان بالکز بر قیزی وارمش . درمیان ایتدیکی سیلر هیچ برشیه یار‌اما مش . نهایت بروزجک فراشنه کرمده‌مک خصوصنده کی عهندنده صورت قطیعده ثبات ایتدیکنی ، تبعدن برینی زوجه‌سی اولقله میاهی ایمک مجبور‌یتنده

[۱] ایکنی سلطان مصطفی .

بولوندینی جهته، هنوز اون یاشنده ایکن کندیسی پادشاهه تقديم ایتش اولان بر کیمسه‌ی نشانه متداری اولق اوزره انتخاب ایلدیکنی عالمه کوسترمکمش، حفیضه سلطان اوذبشن‌سته دن بری‌سراینده او طوریبور؛ کیمسه‌نک زیارتی قبول ایتمک ایسته‌من‌مش . خرستیانلارده ، وبالخاصه پیکری برياشنده طول قالانلارده ، بلک نادر تصادف ایدیله‌جک بربنات ایله دائمی برماتم ایچنده . حفیضه سلطان ایسه ذها او توز آلتیسنده . یانشه محافظه‌ت مخصوص هیچ برخادم آغا یوق . زوجی کندیسنه بر سلطان کی رعایت ایدیبور ، دائره‌ستنده اولان بیتن شیدن ده قطیباً معلومات آلمق حقنی ساخت بولونیور . کندیسی زیارت ایتدیکم زمان بی بویوک برا او طیه کوتور دیلر . او طه‌نک بویجه ، کناری آجیق مانی، زمینی کوموشی قدیشہ قابلی ، بیاض مر من ستوتلره من بن بر مندر واردی؟ یا صدق‌لاره عین قاشدن ایدی . سلطان کلتیجیه به قدر او طور مقلعی رجا ایتدیلر . بن فارشیسنه چیقار چیقماز آیاغه قالقماهه بجبور اولماق ایچون بوصورتله قبول ایته‌ی دوشون‌مش . مع ما فیه آیاغه قالقدیم زمان باشیله سلام‌لادی . کندیسنه هر کون دنیانک هر طرقدن الا کوزل قادریلر تقديم ایدیلن بر پادشاهی تسخیر ایدن بویله بر قادری سید ایدر کن عادتاً بر ذوق حس ایدیبوردم . کندیسنه کوزل بر قادین اولدینی کورولیوردی؛ فقط بکا اویله کلدى که ، ادرنه‌ده کوردیکم دلبر فاطمه قدر وقتله‌ده او درجه کوزل دکلش . قهردن وقتدن اول صولدینی کورولیوردی . البسی او قدر قیمتدار ایدی که ، سزه‌بونی تصویردن کندیسی آلامیه جنم . آرق‌سنه دولامه دنیلن بر کوملک واردی . بو کوملکلرک قفتانلاردن فرقی ، قول‌لرینک دها اوزون و بیوقاری طوغرو صیوان‌مش اولماسیدر . رنکی قرمنی ، بویلو بویله ، یاقمندن انکنه قدر ، قول‌لرینک اطرافی غایت ظریف ، بوراده قادریلر انوابلرندکی دوکمئر قدر ایری الماسله سوسلئندی . میلورد م . ل الماساری قدر ایری دیسم ؟ فقط

برنخود بويوكلکنده دىيە بىلىرم . بو دوکەلرڭ اوزرىيە طبق بىرپىنىڭ
دورسنوى صراسىي يايىلدىي زمان كىلىن اتوابىلاره قۇنولان آلتون زېتلەرلەك
بىچىنە ئىرى ئىلاس زېتلەر صارقىوردى . كومىلەك، دها كوشوك،
صاپارى ئىرى الماسلارە منىن اىكى اىكىنە ايلە كرە طوتىرىلىشىدى . اىچ
كۆملەك ھاقلاوه بىچىنە اىكى بويوك ئىلاس دوکە ايلە ايلىكلەشىدى .
كەرى ئايىت كىنىش وسرابا الماسلارە منىنىدى . كەندىشە اوچ دىزى
واردى كە ، دىزلىيە قدر اينىوردى . برى ئىرى اىخىلدن يايىلمىشىدى .
اوچىنە بىرەند طاۋوغى يومۇرطسى قىدرايىرى بىزىمىد كورولىوردى .
دىكىرى ئايىت قويويشىل ، هەبرى اوافق باره بىسوكلەنە ، اوچ الى
آللى آلتون قالىنلىقى زىمرىلەرن يايىلمىشىدۇ ؟ ھېنى دە بىرپىنە يايىشدە .
يرلىش و ئايىت كۈزۈل تىظيم ايدىلىشىدۇ . اوچنجىسى يوس يووالاق ،
اوافق زىمرىلەرن سىركىدى . كۆپەلرینىڭ شىشەمىسى اوبرىزىنلىرىنىڭ
كافىسى كولكەدە بىراقىوردى . كۆپەل آرمودى ، بىرقىدق بويوكلەنە ،
ايى ئىلاسدىن عبارتىدى . طربۇشنىڭ اطرافىدە ئايىت بارلاق درت
دىزى اىنجى واردى كە ، بوندن مكىلى كورولەمن . هە بىرندە دوشى
دومالبۇرۇغۇڭ كەنلىكلىرى كېدى دىرت كەندىلەن يايىلە بىلە جىڭ قدر اىنجى
موجودىدى . بودىزىلەر كەرى ، اطرافى يكىرىمى ئىلاسلە منىن ئىرى بىر
ياقوتە رىبط ايدىلىشىدۇ . صاجلىرى كاملاً زىمرە و ئىلاس اىكىنەلەرە
سوسلەنىشىدۇ . يىلەزىكلىرى ئىلاسىدى . بارماقلەنەكى يوزۇك ، موسىو
پىتىكىلىرى مستنى اولقى اوزرە ، كوردىكىم يوزۇكارك ئاك بويوك ايدى .
بونلەر قىمت تەخىينى آرتق قويومجىلە بىراقىسۇرم . فقط انكلەنەدەكى
طاشلەر كىۋائىتە كورە ، سلطاناتك يالكىز اوزىزىنەك شىلر يوز بىك انكلەنە
لىرىسى دىك . اىمەن كە اوروبادە بو زېتلەر يارىسى قىمتىدە زېتىنە مالك
برقىالىچە يوقىدر . واقعاً يېرى اطۇر يېھەنك مجوهرانى ئايىت ظريف
ايىدە حقىقتە سلطانكىلىرى يانىدە پىك بىيانى قالىر . خانم سلطان بىنى

آفشار یعنده بولوندیردی، مملکتک عادت اوزره، بور بور الی صحن اوت کتیرلادی، بونی بلک صینقنتیل بولدم؛ فقط سفره طاقتک مکملیتی ده سلطانک زینتله مناسبیدی. یچاقلر هب آلتوندن، صاپاری اماسلى ایدی. بکالاک زیاده طوقونان، سفره اورتوسی ایله پیشکبرلردی. بونلر ایبلک و صیرمه‌دن ایشلمه‌لی طبیعی چیچکلر له ایشانمش بر نوع بزدن ایدی. حتی بومملکتنه باپیلان اک‌کوزل چورمه‌لدن ده ظرفی ایشانمشدی. بونلری فوق العاده آجیارق قوللانتدم؛ چونکه دها یملک تهدن هبی کیلندی. یمکلرده بر مختار ویریلن شربتده، قاباقری و طباقلری قابارنه آلتوندن چینی کاسملر له کتیرلادی. یمکدن صوکرا آلتون لکنار ویمکده قوللایلان پیشکبرلرک عینی حولیله سو ویرلادی. بونلره البری سیلدم؛ فقط بونی ده قیسامیدرق بایدم. دها صوکر آلتون طباقلی، چینی قیجانلر له فهو کتیرلادی.

خانم سلطان بکا اولدقجه‌نشهلى کوروندی. داعماً کمال تزاکته اداره کلام ایتدی. هیچ بر معلومات ایدینه مديکمز سرای حقنده کندیسدن بعض تقسیلات اللہ ایتمک ایچون بو فرصتدن استفاده ایتمد. اوته‌دن بری اشاعه ایدالدیک اوزره، پادشاه هانک قیزی ایسترسه اوکابرمندیل آندیفنک قطعیاً طوغز و اولماذیقی سوبله‌دی. پادشاه قیزلردن هانکیسنى ایسترسه اونی قیزار آغامی واسطه سیله چاغیرتیرمش. درحال او بر سلطانلار اوکا رعایت ایدرلر، حامه کوتوررلر، وجودیه توقولر سوررلر، يارا یه جنی ایشه موافق صورتده غایت ظرفی کیدیررلرمش. پادشاه کندیسدن اول قزه برهده کوندریر، صوکرا ده بولوندیق داڑه‌یه کیدرمش. یاتاگلک اتکنه قدر قیزک سورونه‌رک کلدیک ده بالانمش.

حفیضه سلطان بکا تأمیناً سویلادی که، پادشاهک ایلک حرمسی داعماً او بر لریته تفوق ایدرمش. اویله ساحلرک بزی اقاععه جالیشدقلری کبی،

بویوک ارکاک اوولادک والدمتی تفوق ایتمش . بادشاهه آکنزا بوتون خاصکیلره اکنیرمش ، بونلر بادشاهه اطرافنده بر خلقه تنکیل ایدرلرمش . حفیضه سلطان دیبورکه ، بادشاهه ایچلرندن برینه فضلله توجه کوسترنجه اوبرلری مدھش بر صورتنده قیصانیلر . فقط بن بونی همان بوتون سرایلرده جریان ایدن احواله پک مشابه بولدم ، اورالرددده دامعا حکمدارک کوزینک ایجنه باقارلر ، تبسم ایتبین دیمه صبرسز لقله بکلرلر ، بوتبسمه نائل اولا مایانلرک جمله سی ده نائل اولانه حسد ایدرلر . حفیضه سلطان ، سلطان مصطفانک اسمی ذکر ایتدیکه کوزلری طولیور ، مع مافیه اوندن کمال ذوق ایله بحث ایدیبوردی . دیدی که : — شو کپن سعادتم بکا عادتا رؤیا کپی کلیور . فقط انسانلارک اک بویوک و لاک سویلیسی طرفدن سویلدیکمی بردارلو اونوتامیورم . اونکله بوتون سفرلرده برابر بولونوردم . بخ اوبر قادینلرک کافه سنه ترجیح ایدردى . قیزم سلطانی صوک درجه بر شفقتله سومس ایدم ، اونک ارقه سندن بن ده پاشامق ایسته مزدم . بخ اولو مدن قورتار مق ایچون آنجق بوشقت کفايت ایتدی . سلطانی غائب ایتدکن صوکرا تمام بر سنه سو قاغه چیقامادم . زمان برد رجه یه قدر کدویی تخفیف ایتدی ؟ فقط هفتة کجمزکه ، بر قاج کون اولسون ، سلطانم ایچون کوزیاشی دوکیم . بو سوزلر صنی اولا مازدی ؟ کدری یوزندن بلی ایدی . فقط برای نزاکت شن کورونمکه چالیشیوردی .

بانچه ده کزینه منزی تکلیف ایتدی ؟ در حال جاریه لرندن بری کنديسه قاقم قابلی قیمتدار بردیبا کورک کتیردی . بانچه ده کنديسه لیه برابر کتندم . حوضلردن باشه شایان دقت برشی کورمه دم ، بورادن داژه لرینه بکدک . خانم سلطانک بوتون توالت طافقی یاتاق او طمنده تشهیر ایدلشدی ؟ اونلرده ، چار جیوه لری اینخیلره منین ایک آینه دن عبارتندی . کیجه طربوشی املاس ایکنله لرله سو سلمشیدی . یاننده ، هر بری

لاقل بیک آلان نه کوسی یعنی ایکی بوز انگلیز لیراسی قیمتند، غایت کوزل بر قافم کوملک کورد و نیوردی. بو قیمتدار ائوا بابر کلیشی کوزل مندرک او زرینه آتیمش کیدی؟ فقط ظن ایدرم، مخصوص قونولشدی. حفیضه سلطاندن مساعده ایست دیکم زمان، سدر اعظم زوجه سنک اوینده او لدینی کبی، بوراده‌ده الیه کل صوی سربدیلر، غایت کوزل بر ایشله‌مه چوره ویردیلر. جاریه‌لرینک عددی او توزه بالغ او لیوردی، ایچلرندن اونی مستنی ایدی. بونلرک اک بویوک یدی یاشنی چکمیوردی. بو کوچوك قیزلرک هپسی ده غایت کوزل و پلک ظریف کینشمثاردی. آکلادم که، سلطانی اکندرنلر هب بونلر. فقط کندیسنه پلک بهالی مال او لیورلر. بویا شده بر قیز بوز انگلیز لیراسدن آشاغی صالتیور. بونلرک قویرجق صاحلری هب چیچک چلنکله منین؟ باشفلری خی بونلر تشکیل ایدیسور. ائوا بابری صیرمالی قاشدن. سلطانه دیزجوکردک قهوه ویریورلر، الی بیقامق ایجون موکتیریسورلر. یاشسل جاریه‌لرک الدهم وظیفه‌لرندن بری ده بو کوچوك قیزلری یتشدیرمک، او نلره نقش او کرتمک، کویا خانملرینک او لادی ایمش کبی کمال اعتنا ایله خدمت ایمک. احتمالک بو او زون حکایه‌ی ذوق ایجون سوسلدم ظن ایدرسکز؛ فقط سزی تامین ایدرم که، نه یازدمه هپسی حقیقتدر. او راسنی اعتراض ایدرم، تورکیدن بحث ایدن سیاحلردن هیچ برینک کتابنده بویله برشی او قوما مشکزدر. فقط شونی ده نظر دقنه آیکزکه، بو سیاحلردن هیچ برینک ایشیده مدکلری شیاری بیله بالذات کورمک فرستنی بکا حاضر لایان شی، بوراده حائز او لدینم موقعدر. بوندن باشقه، بر ملکتک عادانی یکرمی سنده بر دیکشیر. بر حرم دارمه سنه کیردم، بوراده قیشلک دارمه نک طوغرا، امه قسملری طبق تورکیدن انگلتریه کتیریلن چکمچه‌لر کبی، صدف، مختلف رنکده فیل دیشی وزیتون آغا جندن فاقه‌لی ایدی. دارمه نک دیوارلرینه چینیلر قایلانشیدی. طاوانلر یالدیزلى، دوشمه تخته‌لرینه

اڭ كۆزد ایران خالىلرى يايىلمىشدى . ايشته ، كندىسىلە ادرنەدە طانىشدىن سوگىلى خېم كۆزد فاطىمەنڭ داڭەسى بولىه ايدى . دون كندىسىنى زيارەت كېتىدۇ ؟ كۆزىعە اسكىستىن بلەك دەعا كۆزد كورۇندى . او طەستىن قاپىسە قدر كىلدى ، بىچ قارشىلادى . غايت ئەزىز بىر ادا ايلە ئىنلىق او زاتىدى ، كندىسىنى مىلكلەر قدر كۆزلەشىدىن بىر تېسلە دىدىي كە : « خىristian قادىنلىرى اىچۇن وفاىزىز دىرىل . بىكا ادرنەدە پىك زىيادە صىمىحىت كۆستەمش ايدىكىز »، فقط بن سىزى هېيج كورەمە جىكم صانىوردم . شەمى آكلا يورم كە ، خوشكىزە كېتسىك سعادتىنە نايل او لىشم . قادىنلىرىزە حقكىزىدە نەلر سوپىلە دىكىي ايشتەكىز ، طرفكىزدىن مۇھەللاڭ عنوانىنە لايق او لادىينىنە قانۇن اولۇر سكىز » .

بىچ مەدرەك كۆشىمەنە او طورتىدى . او كەلەدن سوکرايان ھېب او نىك مصاجبەسەلە سچىردىم ، في الحقيقة بوندن صوك درجه منون او لمد . حىفيظە سلطان ، ساڭ تورلۇ قادىنلىرى كېيى ، طىيە ؟ نازك ؟ فقط اطوارى براز صىنى ؟ عالىدىن او زاق ياشادىنى اطوارىندىن بىللى او لىبور . فاطىمەدە ايسە بالعکس بىر سرائى تزاكتى وار ، طور وشى قلبە حرمت وشققت تلتىن ايدىبور . شەمى توركىجىي آكلا دىن ئىچۇن ، طرز تەتكىرى حىنەدە بىر فەركىر ايدىنە بىللىبورم . مع ما فيه طرز تەتكىرى دە حىنى درجه سىنە بولىبورم . فاطىمە خانم كندى مىلکەتىنڭ عاداتى تەقىيىچ ايمكەن ، بىرا بىرا ساڭ مىلکەتلىك عادتلىرىنى او كەنگە پىك مىقلى . بو خصوصىدە طرفكىر لىكى بىسېت دوشۇنجە لىلە بىراقىبور . كندىسىنى هېيج كورەمەن و بىنلە بىرا بولۇغاسە دون بوشىر فەدە نايل او لامىھە جق بىر روم قادىنى فاطىمە خانمە كۆزلەكەن ، اطوارىندە كى كارلەنە او درجه يايىلىدى كە ، حىرتىنەن هېيج آغا زىنى آجا مادى ، سوکرا بىكا ، اىتالىانجە : « بوققطۇما تورلۇ دكىلدر ، هېيج شېھم يوق ، خرىستياندر » دىدى . فاطىمە خانم ، قادىنلىك كندىسىنىن بىخت ايتىدىكە شېھلەنەرلەك : نە سوپىلۇر ؟ دىيە صوردى .

بىز سر ايازىمىزدە ئاكۆزد قادىنلىرىزەن بىرىنە : تورلۇ كە بىكىزە بورسەك !

دیلیدیک زمان بوجله نک اصلاح خوشنہ کتبیه جکنی دوشونه رک کندیسنه برشی سویله مدم ؛ فقط روم قادینی سویله مدم . فاطمه خامن ، ظن ایتدیکم کبی ، کو جنمک شویله طور سون ، کولدی ، و دیدی کد : « بکا بون ایلک دفعه سویله میورلر . والدم بولونیالی ایدی . قامیچه محاصر مسنه اسیر ایدلش . اکڑیا با بام ده ، بکا ، کوله رک : ظن ایدرم آنکه بر خرسنیان کنچی بولش ، چونکه سن هیچ تور که بکزه میورسک ، دیردی . » کندیسنه تامیناً اکربوتون تور رک کوزلری کندیسی کبی ایسه ، ارکلری راحت بر افق ایجون هیسی ده بالضروره نظردن صاقلامالی . دیدم ، و شوسوزلری ده علاوه ایتم : « مادام ، سیما کنز قدر لطیف بر سیما لوندرده ، پارسده نه ولولهار حاصل ایدر ! » فاطمه خامن غایت ظریف بر ادا ایله علاوه ایتدی : « بوسوز کزه اینانا نامام ؛ اکر مملکت کزده کوزلرک ، دیدیک کزکی کبی ، او درجه تقدیر ایدلش اولسه ایدی ، سر زک اورادن چیقما کزه اصلاً مساعده ایدله ملیدی » . عزیز همیزهم ، احتمالکه او کونک ایجون سزه بوجله بی تکرار ایدیورم ظن ایدر ، و شهسز بوکا کولرسکن . فقط سزه بون فاطمه نک شدت ذکانه بر منال کوست مرک ایجون تکرار ایدیورم . اوینک اشیاسی ظریف و ذوق سلیمه غایت موافق . قیشلک او طه لری ، زمینی صیرمه اویالی قدیفه ، یازلق او طه لری ده صیرمه ایشلمه لی ، هند قاشی دوشلی . تور کیده کبار قادینلرک اولری هوللاند ده دکی قدر تمیز طوتولیور . فاطمه خانمک اوی استانبولک اک یوکسل موقنه . یازلق داره منک پخچه مندن دکزی ، آتلری ، اناطولی طاغلری بی کور دیورز . مکتوبم ، حس ایته دن ، او قدر او زادی که ، او تانیورم . حقیق بر ما صاحبی اول مقدم قورقیورم . فصله مال کوز چیقار تماز مثل مشهوری ده طوغری اولیق ایجاب ایدر ؟ فقط اکڑیا چوچ معلوماتی اولانلرک فضلے جان صیدقلری ده واقع دار . احتراماتک الح ...

(مابعدی وار)

احمد رفیق